

**DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT**

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Deres ref

Vår ref
14/4331-

Dato
05.02.2015

STATSBUDSJETTET 2015 - KIRKERÅDET - TILDELING AV BEVILGNING

Kulturdepartementet meddeler i dette brevet de endelige budsjettrammene og departementets styringskrav til Kirkerådet for 2015. Tildelingsbrevet er basert på Stortingets vedtak om statsbudsjett for 2015, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Innst. 12 S (2014–2015).

Brevet er disponert i følgende deler:

1. Budsjettrammer
2. Mål og prioriteringer
3. Forutsetninger
4. Tilskuddsbevilgninger
5. Krav til rapportering
6. Styringsdialog m.m.

Sammen med brevet følger disse vedleggene:

- Vedlegg 1 - Mål og resultatindikatorer for 2015
- Vedlegg 2 - Mal for årsrapport for 2015
- Vedlegg 3 - Budsjettfullmakter for 2015
- Vedlegg 4 - Retningslinjer for tilskuddsforvaltning
- Vedlegg 5 - Regjeringens fellesføringer
- Vedlegg 6a - Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll - driftstilskudd
- Vedlegg 6b - Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll – engangstilskudd

1. BUDSJETTRAMMER

Stortinget gjorde 11. desember 2014 vedtak om statsbudsjettet for 2015, med hensyn til bevilgningene til Den norske kirke. Sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2014–2015) er produktivitetsskravet for samtlige statlige virksomheter endret fra 0,5 pst til 0,6 pst. Dette innebærer en reduksjon av bevilgningen under kap. 340, post 01, med ca 1,2 mill. kroner. Videre ble det innarbeidet 16,0 mill. kroner som omstillingsmidler knyttet til prosessen med å etablere Den norske kirke som et eget rettssubjekt. Utover dette medførte vedtaket en utvidelse av investeringsrammen for istandsetting av kirkebygg med 500 mill. kroner samt en økning av tilskuddet til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser med 2 mill. kroner (kap. 342, post 70.)

Bevilgningene under kap. 340 Den norske kirke er på i alt kr 1 862 463 000, med følgende fordeling:

Post 01 Driftsutgifter	kr 1 207 676 000
Post 21 Spesielle driftsutgifter	kr 38 255 000
Post 70 Kirkevalg, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01</i>	kr 76 167 000
Post 71 Tilskudd til Sjømannskirken	kr 81 297 000
Post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, <i>kan overføres</i>	kr 459 068 000

Inntektskravet for korresponderende poster under kap. 3340 er budsjettert til følgende:

Post 01 Ymse inntekter	kr 44 016 000
Post 02 Inntekter ved oppdrag	kr 38 255 000

Tildeling av bevilgning til Kirkerådet og tilhørende premisser følger under pkt. 3.

2. MÅL OG PRIORITERINGER

2.1 Mål

Hovedmålet for bevilgningene over statsbudsjettet er å støtte opp under Den norske kirke i samsvar med Grunnloven § 16. Fra dette hovedmålet er det utledet følgende mål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Som grunnlag for å beskrive resultatutviklingen for bl.a. målene angitt over, har Kirkerådet utarbeidet nærmere definerte resultatmål med tilhørende indikatorer, jf. vedlegg 1. Bispedømmerådene ble i vårt brev 5. februar d.å., som også er sendt i kopi til Kirkerådet, bedt om å legge disse til grunn i forbindelse med rapporteringen for 2015. Tilsvarende vil gjelde for Kirkerådets årsrapport for 2015, men grunnlaget for indikatorene skal da være data på nasjonalt nivå. For å illustrere utviklingen, bør indikatorene for 2015 sammenlignes med

tilsvarende indikatorer for 2014. I vedlegg 2 følger nærmere krav til Kirkerådets årsrapport for 2015.

Etter det departementet kan se, er det ikke utarbeidet resultatmål eller indikatorer knyttet til kirkevalget i 2015. Departementet legger til grunn at dette blir etablert, jf. også omtalen under pkt. 3.2.3.

2.2 Prioriterte områder og særskilte utfordringer

2.2.1 En landsdekkende folkekirke

Den norske kirke skal videreføres som en levende og åpen folkekirke, kjennetegnet ved at den samler bred deltakelse, at den er relevant for kirkens medlemmer gjennom livet og at medlemmene gjør aktiv bruk av dens tjenester. Det er departementets mål at kirken skal ha slike rammer for sin virksomhet at den kan opprettholde sin tilstedeværelse, sin tilgjengelighet og sitt tjenestetilbud over hele landet. Det innebærer at kirkens medlemmer i sitt lokalsamfunn skal ha tilgang på gudstjenester og et trosopplæringstilbud, ha muligheten til å få døpt sine barn, bli kirkelig konfirmert, viet og gravlagt.

2.2.2 Et tydelig skille mellom stat og kirke

Høringsnotat med forslag om en kirkelig forvaltningsreform "Staten og Den norske kirke – et tydelig skille" ble sendt på høring 2. september 2014 med høringsfrist 1. november 2014. Formålet med forslagene er å sette kirken i stand til, på eget grunnlag, å ivareta sin oppgave som folkekirke. I lys av høringen tar departementet sikte på å legge forslag til lovendringer fram for Kirkemøtet 2015, som avholdes i april. Det er deretter planlagt å fremme en lovproposisjon for Stortinget.

Departementet ser det som viktig at alle som blir berørt av reformen får god informasjon om prosessen og de vedtak som fattes. Ansvar for god informasjonsutveksling ligger først og fremst til departementet og Kirkerådet.

Gjennom arbeidet med en ny, helhetlig lov om tros- og livssynssamfunn tar departementet også sikte på å foreslå nye lovbestemmelser om Den norske kirke i tråd med Kirkemøtets vedtak i 2013. De endringene i kirkeloven som nå foreslås, er ikke til hinder for dette, men vil være et viktig skritt mot en senere lovgivning for kirken som kan innlemmes i en ny lov om tros- og livssynssamfunn. I en ny helhetlig lov om tros- og livssynssamfunn bør lovgivningen for Den norske kirke være av rammekarakter og avstemt med lovgivningen for andre tros- og livssynssamfunn.

2.2.3 Tilskuddsforvaltning

Perspektivene som er lagt til grunn over, skal tilsvarende gjelde for Kirkemøtets/Kirkerådets tilskuddsforvaltning. Tilskuddene skal stimulere til innsats innen kirkelig undervisning og diakoni i menighetene, til utvikling av et trosopplæringstilbud som favner bredt og tilrettelegger for gode demokratiske prosesser og demokratisk legitimitet for kirkens valgte organer.

3. FORUTSETNINGER

3.1 Generelle forutsetninger

Det er en forutsetning for den tildelte budsjettrammen at Kirkerådet følger målene, forutsetningene og kravene i dette tildelingsbrevet, i vedleggene til brevet og i departementets økonomiinstruks til Kirkerådet.

Utgifter knyttet til det planlagte aktivitetsnivået, inkludert nye tiltak som man vil sette i gang i 2015, må helt ut dekkes innenfor den tildelte budsjettrammen. I disposisjonsplanen må det derfor innarbeides dekning for alle utgifter som vil påløpe i budsjettåret i henhold til aktivitetene som er planlagt for 2015. Økte utgifter som følge av prisstigning gjennom året må i sin helhet dekkes innenfor den tildelte budsjettrammen.

I vedlegg 3 følger budsjettfullmakter for virksomheter under Kulturdepartementet. Disse gjelder også for Kirkerådet med unntak av pkt. 8, pkt. 9.4 og pkt. 10.

3.2 Tildeling av bevilgning

Tildelt bevilgning til Kirkerådet under kap. 340 er for 2015 fastsatt til følgende:

Post 01	Driftsutgifter (inkl. husleiekompensasjon mv. kr 4 613 000)	kr	104 059 000
Post 21	Spesielle driftsutgifter	kr	20 947 000
Post 70	Kirkevalg, kan overføres, kan nyttes under post 01	kr	76 167 000
Post 75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres	kr	457 733 000

Inntektskravet til Kirkerådet under kap. 3340 er for 2015 fastsatt slik:

Post 01	Ymse inntekter	kr	22 349 000
Post 02	Inntekter ved oppdrag	kr	20 947 000

Tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond som Kirkemøtet/Kirkerådet kan disponere til felleskirkelige tiltak er for 2015 budsjettert til:

Fondsavkastning avsatt til felleskirkelige tiltak:	kr	23 500 000
--	----	------------

3.2.1 Kap 340 post 01 Driftsutgifter, jf. kap. 3340, post 01

I tildelingen under posten er det tatt hensyn til at produktivitetskravet ble endret fra å utgjøre 0,5 pst til 0,6 pst av virksomhetenes lønns- og driftsutgifter, jf. også Innst. 12 S (2014-2015). Som nevnt ble det ved Stortingets behandling av budsjettet for 2015 også innarbeidet 16,0 mill. kroner i omstillingsmidler knyttet til eventuell utskilling av kirken fra staten i 2017 med tilhørende virksomhetsoverdragelse. Midlene er nå innarbeidet i tildelingen til Kirkerådet under posten. Midlene skal nyttes til å forberede en eventuell virksomhetsoverdragelse, bl.a. til nødvendige stillinger og til IKT-systemer, jf. departementets høringsnotat 2. september 2014 *Staten og Den norske kirke – et tydelig skille*.

Vi vil for ordens skyld minne om at den foreslåtte utskillingen av kirken fra staten neppe vil bli behandlet av Stortinget før i 2016, og at gjennomføringen av utskillingen er planlagt tidligst i 2017. De forberedelsene av utskillingen som Kirkerådet ved departementets budsjettildeling for 2015 nå får i oppdrag å gjennomføre, må ha dette for øye. For eksempel kan ikke inngåelse av avtaler foregripe Stortingets behandling av saken.

Vi ber Kirkerådet i samarbeid med bispedømmerådene, tjenestemannsorganisasjonene og departementet legge nærmere planer for arbeidet med å forberede en eventuell virksomhetsoverdragelse. Et viktig hensyn er at planene sikrer tilstrekkelig involvering av tilsatte som vil kunne berøres av arbeidet.

Forberedelser som binder opp staten til ytterligere bevilgningsøkninger i 2016, har Kirkerådet ikke fullmakt til. Av hensyn til de budsjettmessige konsekvensene utover i 2016 og årene senere, ber departementet om å bli holdt orientert om forberedelsene og eventuelle forslag om organisasjonsendringer etter utskillingen. Det samme gjelder valg av nye ikt-løsninger innen økonomi- og personalforvaltningen.

I forhold til vårt brev 30. oktober 2014, er det nå også innarbeidet 560 000 kroner for dekning av utgifter i 2015 ved et toårig rekrutteringsprosjekt. Vi ber om at det rapporteres til departementet om resultater av prosjektet og planer for innretning av det videre arbeidet på rekrutteringsfeltet etter at prosjektperioden er over.

Inntektskravet under kap. 3340, post 01 Ymse inntekter, gjelder både for salg av egenprodusert materiell og for visse typer refusjoner. Kap. 3340, post 01 vil også være aktuell for tilskudd (refusjon) fra Opplysningsvesenets fond, dersom Kirkerådet har ført utgifter under kap. 340, post 01, ved gjennomføring av felleskirkelige tiltak finansiert av fondsavkastningen.

Dersom inntektsforutsetningene under kap. 3340, post 01, ikke oppfylles, men blir lavere enn budsjettert, reduseres den samlede bevilgning under kap. 340, post 01, tilsvarende. Kirkerådet har fullmakt til å overskride post 01 mot tilsvarende merinntekter.

3.2.2 Kap 340, post 21 Spesielle driftsutgifter, jf. kap. 3340, post 02

Under denne posten føres utgifter til oppdragsvirksomhet eller tidsbegrensede prosjekter som dekkes av inntekter ført under kap. 3340, post 02. Bevilgningen under post 21 korresponderer direkte med inntektsposten 02. Dersom inntektsforutsetningene for post 02 ikke oppfylles, men blir lavere enn budsjettert, reduseres bevilgningen under post 21 tilsvarende. Dersom inntektene nyttes til avlønning av personell, gjelder de vanlige retningslinjer om tilsetting av personell i staten.

3.2.3 Kap 340, post 70 Kirkevalg, kan overføres, kan nyttes under post 01

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2015 hadde ikke Stortinget merknader til forslaget i Prop. 1 S (2014-2015) om en bevilgning på 76,2 mill. kroner for dekning av utgifter ved høstens kirkevalg. Det ble videre presisert at målet med bevilgningen er å sikre at kirkens organer gjennom valg skal være representative for kirkens medlemmer og ha demokratisk legitimitet.

Det er Kirkemøtet og Kirkerådet som er gitt ansvaret for gjennomføringen av de kirkelige valgene i 2015. Som tilskuddsforvalter har Kirkerådet ansvaret for å påse at bevilgningen nyttes etter forutsetningene og at det etableres tildelings- og rapporteringssystemer som sikrer tilfredsstillende kontroll med bruken av midlene. Tilsvarende er det Kirkerådet som må identifisere aktuelle resultatindikatorer som svarer til målet med bevilgningen, og fastsette rapporteringskrav og -rutiner. Hvilke rapporteringskrav som i denne sammenheng skal stilles til bispedømmerådene, vil det også ligge til Kirkerådet å gi retningslinjer om.

I Kirkerådets brev 18. desember 2014 er det redegjort nærmere for disponeringen av bevilgningen til kirkevalgene i 2015. Som det framgår av Prop. 1 S (2014-2015) inngår dekning av utgifter til evaluering i budsjetttrammen for valgene. I lys av dette forutsettes det at utgifter til evaluering også dekkes av bevilgningen som nå stilles til disposisjon. Vi har også merket oss at 5 mill. kroner er udisponert som følge av usikkerhet knyttet til utvikling av valgmodul og valgrelaterte komponenter i medlemsregisteret, og ber om å bli orientert nærmere om hvordan disse midlene blir disponert. Utover dette har ikke departementet merknader til disponeringen av budsjetttrammen.

Som det framgår er bevilgningen under post 70 gitt stikkordsfullmakten "kan nyttes under post 01". Midler som skal nyttes under post 01 av Kirkerådet eller bispedømmerådene, stilles til disposisjon ved at departementet korrigerer virksomhetenes tildeling under post 01. Vi ber derfor om å bli orientert om størrelsen på beløpet (i tusen kroner) som den enkelte virksomhet skal kunne nytte under post 01 og bakgrunnen for dette. Dersom bispedømmerådene skal forestå utbetalinger til menigheter/fellesråd for dekning av utgifter ved valget lokalt, skal dette skje ved at Kirkerådet utsteder belastningsfullmakter for bispedømmerådene på post 70.

3.2.4 Kap 340, post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres

Ved behandlingen av budsjettet for 2015 hadde ikke Stortinget merknader til forslaget om å samle tidligere post 75 Trosopplæring og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke i en bevilgning under post 75 med betegnelsen "Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål". Bevilgningen under posten er etter dette et rammetilskudd som Kirkemøtet disponerer.

Som nevnt i vårt brev 30. oktober 2014 ligger det til departementet å fastsette overordnede retningslinjer for rammetilskuddet. Disse følger av vedlegg 4. Da disse ikke avviker særlig fra retningslinjene som ble fastsatt ved departementets brev 6. februar 2014, har departementet ikke sett det som nødvendig å sende retningslinjene på høring. Under pkt. 3 i retningslinjene følger det at myndighet bl.a. til å treffe vedtak om tildeling av tilskudd ligger til Kirkemøtet, men at dette kan delegeres til Kirkerådet. Av hensyn til tilskuddsmottakerne gis imidlertid Kirkerådet denne myndigheten for 2015.

Rammetilskuddet disponeres av Kirkemøtet, men etter det departementet legger til grunn vil det kunne være aktuelt at utbetaling til tilskuddsmottakere også foretas av bispedømmerådene. Dersom dette skjer skal midler stilles til disposisjon ved at det utstedes belastningsfullmakter for bispedømmerådene på posten. Det vil likevel være Kirkerådet/Kirkemøtet som er ansvarlig for at tilskuddet nyttes etter forutsetningene og for at det etableres tildelings- og

rapporteringsystemer som sikrer tilfredsstillende kontroll med bruken av midlene. Det er også Kirkerådet som skal redegjøre for status på postene i forbindelse med økonomirapporteringen per 31. august 2015 og ved årsavslutningen.

3.2.5 Opplysningsvesenets fond - fondsavkastning

Tilskuddet til felleskirkelige tiltak i 2015 er budsjettert med 25,5 mill. kroner, dvs. samme beløp som i 2014, jf. omtalen av fondet i budsjettproposisjonen side 145-151. Som det framgår over stilles 23,5 mill. kroner til disposisjon for Kirkerådet for 2015. Når det gjelder rapportering om bruken av tilskuddet, viser vi til vårt brev av 28. juni 2007.

Kirkerådet har fullmakt til å behandle og innvilge lån i Opplysningsvesenets fond. Det vises til hovedinstruksen for Opplysningsvesenets fond § 2-2.

3.3 Risikostyring. Internkontroll

Departementet forutsetter at Kirkerådet jevnlig foretar risikovurdering av måloppnåelse og behovet for å iverksette risikoreduserende tiltak. Det forutsettes at etiske standarder knyttet til habilitet, bierverv og mottak av gaver og andre fordeler er implementert i interne retningslinjer og/eller rutinebeskrivelser. I arbeidet med etisk bevisstgjøring er det nødvendig med kontinuerlig holdningsarbeid. Det er viktig å ha prosesser for å sikre at retningslinjene er godt kjent i virksomheten.

Videre forutsettes det at etiske standarder knyttet til habilitet, bierverv og mottak av gaver og andre fordeler er implementert i interne retningslinjer og/eller rutinebeskrivelser. I arbeidet med etisk bevisstgjøring er det nødvendig med kontinuerlig holdningsarbeid. Det er viktig å ha prosesser for å sikre at retningslinjene er godt kjent i virksomheten.

3.4 Samfunnsikkerhet og beredskap.

Departementet legger til grunn at det arbeides systematisk og målrettet med samfunnsikkerhet og beredskap, og at dette er integrert i planverk og styringssystemer. Videre forutsettes det at man har rutiner for systematisk oppdatering av planverk og retningslinjer og et bevisst forhold til hvordan samfunnsikkerhet og beredskapstenkningen skal integreres i hele organisasjonens arbeid gjennom opplæring og kommunikasjon. Det skal spesielt legges vekt på ledelse, samhandling, kultur og holdninger.

Virksomheten skal utarbeide og årlig oppdatere eksisterende risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til virksomhetens ansvarsområde og manglende robusthet i kritisk infrastruktur, samt vurdere forebyggende og beredskapsmessige tiltak. I de tilfeller det er gjennomført tiltak som avbøter manglende robusthet i kritisk infrastruktur, skal dette dokumenteres. Eventuelle endringer i risikobildet skal rapporteres til departementet. Videre skal det etableres planer for alle typer kriser i egen virksomhet, herunder krisekommunikasjon. Man skal jevnlig øve på ulike scenarioer, slik at erfaringer og læringspunkter kan innarbeides i organisasjonen og planverk. Virksomheten skal avklare ansvar, roller og uklare grensesnitt innen eget ansvarsområde, og mot tilgrensende områder.

Virksomheten må vurdere og dimensjonere sitt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder planer, øvelser, kapasiteter og kompetanse, opp mot det samfunnsoppdrag og ansvaret/ansvarsområdet det har og den rollen den kan få i en eventuell krisesituasjon.

3.5 Riksrevisjonens merknader for 2013

I vårt brev 10. november 2014 viste vi til merknader som Riksrevisjonen hadde til Kirkerådets regnskap for 2013. Vi forventer at Kirkerådet følger opp dette. Vi minner også om at svar til Riksrevisjonen om forhold som er tatt opp i forbindelse med revisjonen, skal sendes i kopi til departementet.

3.6 Fellesføringer

I de enkelte års tildelingsbrev innarbeides det såkalte fellesføringer. Dette gjelder saker eller områder som regjeringen har bestemt at virksomhetene skal ha spesielt fokus på og som virksomhetene også skal rapportere på i årsrapporten.

I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-6/2014 gjelder følgende fellesføring for 2015:

Tidstyver som oppleves av sluttbrukere utenfor staten

”Statlige virksomheter har i 2014 rapportert inn aktiviteter, tiltak, prosedyrer, regelverk m.m. gitt av andre som oppleves som tidstyver i det daglige arbeidet. Regjeringen følger nå opp disse innspillene. Virksomhetene skal også rapportere i årsrapporten for 2014 om sitt arbeid med å forenkle regelverk, bruke klart språk, og forenkle rutiner og ordninger de kan gjøre noe med selv. Dette skal følges opp som et ledd i et kontinuerlig forbedringsarbeid.

I 2015 skal virksomheten prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne. Virksomheten skal også vurdere – og eventuelt ta initiativ til – tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

Innen 1. juni 2015 skal virksomheten melde inn i Difis rapporteringsløsning, eller på annen egnet måte, om brukerrettede tidstyver i egen virksomhet. Virksomhetene skal så i dialog med sitt eierdepartement velge ut brukerrettede tidstyver de selv kan gjøre noe med og igangsette tiltak for å redusere eller fjerne disse. I årsrapporten for 2015 skal det rapporteres på en felles mal om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet, og hvordan det skal arbeides videre med disse.”

For nærmere omtale viser vi til rundskrivet, jf. vedlegg 5.

4. TILSKUDDSBEVILGNINGER

Som det framgår av omtalen over, har Kirkerådet betydelige oppgaver knyttet til tilskuddsforvaltning. I forbindelse med dette viser vi også til Kulturdepartementets retningslinjer for tilskuddsforvaltning, jf. vedlegg 6a som gjelder driftstilskudd og vedlegg 6b som gjelder enkelttilskudd. Etter det vi kan se vil vedlegg 6b være relevant i forhold til kirkevalget, mens begge vedleggene vil kunne være relevante for rammetilskuddet bevilget under post 75 og for tilskuddet fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak.

5. RAPPORTERING

5.1 Regnskapsrapport per 31. august 2015

Departementet vil be om en særskilt regnskapsrapport per 31. august 2015, der det i tillegg til forbruket per 31. august også skal angis planlagt forbruk for resten av året. Departementet vil senere sende ut retningslinjer for utarbeiding av en slik rapport.

5.2 Rapport om tidstyver

Departementet ber om at virksomheter med direkte ansvar for sluttbrukere utenfor staten melder inn tidstyver for sluttbrukere, jf. punkt om fellesføringer i dette brevet. Tidstyvene meldes fortrinnsvis inn gjennom Difis rapporteringsløsning innen 1. juni 2015. Løsningen vil være tilgjengelig fra 1. april 2015.

5.3 Årsrapport for 2015

Kirkerådet skal ved utgangen av hvert budsjettår utarbeide en egen årsrapport. Årsrapport og årsregnskap skal utarbeides etter en felles struktur for alle statlige virksomheter, jf. pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. For nærmere omtale av årsrapporten viser vi til vedlegg 2. Med bakgrunn i at ny mal nyttes for første gang i forbindelse med utarbeidelsen av årsrapporten for 2014, vil det med bakgrunn i erfaringer dette gir kunne bli endringer i malen som nå følger av vedlegg 2.

Årsrapporten for 2015 utarbeides som eget dokument og sendes til Kulturdepartementet innen 1. mars 2016.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av Kirkerådets resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk, men også for måloppnåelsen på nasjonalt nivå. Til dette kommer at Kirkerådet vil kunne gi utfyllende retningslinjer og stille krav til innholdet i bispedømmerrådenes årsrapport, både ut fra behovet for å rapportere på felleskirkelige mål og strategier og for å rapportere på tilskuddene som nå forvaltes av Kirkemøtet/ Kirkerådet.

6. STYRINGSDIALOG M.M.

Kulturdepartementets styringssamtale med Kirkerådet i 2015 er fastsatt til onsdag 27. mai kl. 10 -15 i departementets lokaler.

Den årlige samtalen mellom departementet og Kirkerådet 2016 vil som vanlig finne sted om våren, der bl.a. Kirkerådets leder og direktør ventes å delta. Viktige bakgrunnsdokumenter for samtalen vil bl.a. være Kirkerådets årsrapport for 2015. Departementet vil komme nærmere tilbake til tidspunkt og opplegg for denne samtalen.

I pkt. 1.4 i Bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt av Finansdepartementet 18. september 2013, er det bestemt at underliggende virksomheter skal publisere tildelingsbrevet på sine nettsider så snart brevet er mottatt. Vi ber om at Kirkerådet følger opp dette.

Vi gjør oppmerksom på at tildelingsbrevet også vil bli publisert på regjeringen.no så snart brevet er sendt. Videre vil departementet, i henhold til pkt. 1.5 i nevnte bestemmelser, publisere Kirkerådets årsrapport på regjeringen.no så snart rapporten er behandlet i styringssamtalen.

Med hilsen

Ingrid Vad Nilsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellen Ur
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg

Kopi til:

Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 2463	9272	TROMSØ
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Bispemøtet	Postboks 799 Sentrum	0106	OSLO
Agder og Telemark bispedømmeråd	Postboks 208	4662	KRISTIANSAND S
Bjergvin bispedømmeråd	Postboks 1960 Nordnes	5817	BERGEN
Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgate 9	1606	FREDRIKSTAD
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302	HAMAR
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415	MOLDE
Nidaros bispedømmeråd	Erkebispegården	7030	TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258	TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135	OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010	STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei 11	8003	BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Håkon 5.s gate 1	3116	TØNSBERG

Mer himmel på jord

Kirken vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus ved å være:

Bekjennende

Åpen

Tjenende

Misjonerende

Strategiske mål:	Resultatmål:	Nøkkelindikator:	Datagrunnlag:
1. Gudstjenestelivet blomstrer.	Oppslutningen om gudstjenestene øker.	Gudstjenestedeltakelse	Menighetenes årsstatistikk / fagsystemer
	Gudstjenestetilbudet holdes oppe.	Gudstjenestefrekvens	Menighetenes årsstatistikk / fagsystemer
2. Flere søker dåp og trosopplæring.	Flere velger kirkelig vigsel.	Antall vigslar	Medlemsregisteret
	Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.	Antall kirkelige gravferder	Medlemsregisteret/ menighetenes årsstatistikk
	Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk	Antall konserter og kulturarrangementer i kirkene	Menighetenes årsstatistikk / fagsystemer
	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet	Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester.	Menighetenes årsstatistikk/ fagsystemer
	Oppslutningen om dåp øker.	Andel døpte av tilhørende	Medlemsregisteret
	3. Folkekirke engasjerer seg i samfunnet.	Omfanget i trosopplæringstilbudet øker.	Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene.
Oppslutningen om trosopplæringstiltakene øker.		Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak.	Rapporteringssystem - trosopplæring
Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe.		Konfirmerte av døpte 15-åringar.	Medlemsregisteret
4. Flere får lyst til å jobbe i kirka.	Flere menigheter utvikler plan for diakoni.	Andel menigheter med godkjent plan.	Rapportering fra biskoper/ bispedømmeråd.
	Kirken blir mer tilgjengelig på Internett.	Antall treff på nettsider.	Rapportering fra Webportal
	Flere menigheter blir "Grønn menighet"	Antall Grønne menigheter	Rapportering fra KR
	Flere menigheter er engasjert for misjon	Antall menigheter med inngått misjonssamtale	Rapportering fra KR
4. Flere får lyst til å jobbe i kirka.	Rekrutteringen til vigslede stillinger styrkes.	Antall vigslinger	Rapportering fra biskoper/ bispedømmeråd.
	Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka.	Antall frivillige.	Menighetenes årsstatistikk/ fagsystemer

Resultatmålene viser de utvalgte resultatmål på nasjonalt nivå. Disse kan suppleres med andre nasjonale, regionale eller lokale mål.

Vedtatt i KR møte 26-27. september 2014 sak 42/14

Mal for årsrapport for 2015

I Leders beretning (*maksimalt to sider*)

- Leders overordnede vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk for rapporteringsåret
- Overordnet framstilling av viktigste prioriteringer
- Kort omtale av sentrale forhold som har hatt betydning for oppnådde resultater
- Virksomhetsleders signatur

Kirkerådets leder signerer beretningen.

II Introduksjon til virksomheten og hovedtall (*to – tre sider*)

- Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget
  - navn og departementstilhørighet (ikke påkrevet)
  - tilknytningsform (ikke påkrevet)
  - myndighet og ansvarsområde
  - overordnet mål
  - samarbeid med andre (kirkelige fellesråd, frivillige kristelige organisasjoner osv)

Myndighet og ansvarsområde følger av blant annet kirkeloven, økonomi- og virksomhetsinstruksen og tildelingsbrevet fra departementet.

- Omtale av organisasjonen
  - ledelsesstruktur (*tre-fire linjer*)
  - antall ansatte og årsverk
  - lokalisering
  - organisasjonstruktur/organisasjonskart

Det er ellers ikke påkrevet å tegne organisasjonskart.

- Presentasjon av utvalgte hovedtall
  - volumtall
  - nøkkeltall fra regnskapet

Tabell for volumtall skal være som følger:

Volumtall for bispedømmet*	2013	2014	2015
Antall døyte			
Antall konfirmerte			
Antall kirkelige vigsler			
Antall kirkelige gravferder			
Antall gudstjenester totalt			
Samlet antall gudstjenestedeltakere			

*Tallmateriale fra SSBs årsstatistikk

Tabell for nøkkeltall skal være som følger:

Nøkkeltall for årsregnskapet*	2013	2014	2015
Antall årsverk			
Samlet tildeling post 01			
Utnyttelesgrad post 01			
Driftsutgifter			
Lønnsandel av driftsutgifter			
Lønnsutgifter per årsverk			

III Årets aktiviteter og resultater (ingen norm for omfang, tilpasses av virksomheten selv)

- Samlet (overordnet) vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk
- Resultater og måloppnåelse 2015 (jf tildelingsbrevet for 2015 inkl. vedlegg)
- Oppdrag i tildelingsbrev 2015 (dvs. særskilte bestillinger fra departementet)
- Nærmere om virkemiddelbruken (eksempel på tiltak, prioriteringer osv.)

Under kulepunkt **Resultater og måloppnåelse** skal tabellene i tildelingsbrevets vedlegg 1 nyttes. Ytterligere rapporteringskrav kan fastsettes av departementet.

IV Styring og kontroll i virksomheten (kortfattet, men ellers ingen norm for omfang)

- Styring og kontroll
  - Virksomhetens risikostyring i 2015 (bekreftelse på at det er gjennomført risikoanalyser og ev. identifikasjon av kritiske risikoområder som har hatt betydning for tiltak/ styring i 2015)
  - Likestilling (se under)
  - HMS/ arbeidsmiljø
- Fellesføringer i staten ("eks. fjerning av tidstyver", jf tildelingsbrevet)
- Oppfølging av ev. revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen
- Evt. vesentlige endringer i opplegget for styring og kontroll, som avdekket styringssvikt, feil og mangler.

Mer om likestillingsrapporteringen

Veiledningsheftet "Statlige virksomheters likestillingsredegjørelse etter aktivitets- og rapporteringsplikten" (VH) skal danne grunnlaget for virksomhetenes rapportering (til bispedømmerådene; jf. også dokumentet Aktivitets- og rapporteringsplikt etter likestillings- og diskrimineringslovverket vedlagt referat fra styringssamtale I våren 2014). Vi gjør imidlertid oppmerksom på at regelverket er oppdatert etter at VH er laget, slik at det er nye paragrafhenvisninger for rapporteringen.

Når det gjelder områdene etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne og seksuell orientering, er det av personvern hensyn ikke krav om tilstandsvurdering. . For å vise at aktivitetsplikten er ivaretatt, bør en kort sammenfatning av vurderinger på hvert pliktområde tas inn i redegjørelsen. Dersom det ikke gjøres vurderinger på hvert område, bør det presenteres en plan for når og hvordan slike vurderinger skal gjøres. Tabell 2 på s. 14 i VH kan tjene som grunnlag for rapporteringen, gjerne ved at en velger ut ett av punktene for rapportering hvert år.

Redegjørelsen på likestillingsområde skal inneholde følgende oversikt:

	Kjønnsbalanse			Lønn	Deltid		Midlertidig		Foreldre- permisjon		Legemeldt fravær	
	M %	K %	Totalt (N)	K/M i %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
Totalt												
Ledere												
Rådgivere												
Kontorstillinger												

Til tabellen:

Deltid og midlertidige stillinger skal oppgis i andel av hvert kjønn som jobber deltid/har midlertidig stilling. Foreldrepermisjon skal oppgis i andel av det totale permisjonsvolumet som er tatt ut av hvert kjønn (summen er 100 %).

Virksomhetene må selv gruppere stillingene etter hvordan det er naturlig for dem.

V Vurdering av framtidsutsikter *(en - to sider)*

Punktet gjelder omtale av forhold i og utenfor virksomheten som kan påvirke muligheten for å løse forutsatte oppgaver (samfunnsoppdraget, visjons- og strategidokumenter). Aktuelle eksempler kan være forvaltningsreformen for et tydelig skille mellom stat og kirke, utvikling for dåpshall og/ eller rekruttering.

VI Årsregnskapet

- Ledelseskomentarer
- Prinsippnote
- Bevilgningsrapportering
- Note A og B
- Artskontorrapportering
- Note 1 – 7

Ledelseskomentaren skal være signert av Kirkerådets leder og direktøren.

Budsjettfullmakter for 2015

Sentrale bestemmelser om budsjettering, budsjett disponering og økonomiforvaltning i statlige virksomheter er samlet i Finansdepartementets *Veileder i statlig budsjettarbeid* som er tilgjengelig elektronisk på [Finansdepartementets hjemmesider](#). Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet er omtalt i Finansdepartementets rundskriv [R-110/2013 av 25.11.2013](#).

For 2015 gjelder følgende budsjettfullmakter for virksomhetene under Kulturdepartementet:

1. Overskridelse av driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Virksomhetene kan overskride driftsbevilgningene mot tilsvarende merinntekter slik det framgår av oversikten nedenfor, jf. [Prop. 1 S \(2014–2015\)](#):

kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 324 post 21	kap. 3324 post 02
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 339 post 01	kap. 5568 postene 71 og 73
kap. 339 post 21	kap. 3339, post 07
kap. 340 post 01	kap. 3340 post 01
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 02
kap. 342 post 01	kap. 3342 postene 01 og 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Dersom inntektene under de inntektspostene som er omtalt ovenfor blir mindre enn budsjettet, innebærer dette at rammen under de aktuelle utgiftspostene må reduseres tilsvarende mindreinntekten.

2. Nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Virksomhetene kan benytte nettobudsjettering under post 01 Driftsutgifter ved utskifting av utstyr. Adgangen til å nettoføre inntekter ved utskifting av utstyr er begrenset til inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01.

3. Omdisponering mellom poster på budsjettet for statlige virksomheter

Virksomhetene kan gis adgang til å omdisponere inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01 Driftsutgifter til investeringer under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, under samme kapittel. Slik omdisponering av midler skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før omdisponering kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad om slik omdisponering til Kulturdepartementet.

4. Overskridelse mot innsparing i senere budsjettermin

Virksomhetene kan gis adgang til å overskride driftsbevilgningen under post 01 Driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre påløpende budsjetterminene. Slik overskridelse skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før overskridelse kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad om slik overskridelse til Kulturdepartementet.

5. Inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester

Virksomhetene kan inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret når avtalene gjelder virksomhetens ordinære drift og utgiftene kan dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå i avtaleperioden.

6. Overføring av budsjettmidler mellom statlige virksomheter

Overføring av budsjettmidler fra en virksomhet til en annen virksomhet kan skje ved at det overføres midler til mottakende virksomhets konto, eller ved at mottakende virksomhet får belastningsfullmakt, jf. Finansdepartementets [rundskriv R-111/13](#). Dersom det benyttes fullmakt, skal fullmakten alltid gis til virksomheten, og ikke til en eller flere personer.

Kopi av fullmakten sendes Kulturdepartementet v/Administrasjons- og økonomiavdelingen.

7. Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste

Overføring av ubrukt driftsbevilgning (postene 01 og 21) fra ett år til neste skal godkjennes av Finansdepartementet. Virksomhetene sender eventuell søknad om overføring av ubrukt driftsbevilgning til Kulturdepartementet i samsvar med de frister som blir fastsatt senere i eget rundskriv til virksomhetene om statsregnskapet for 2015.

8. Tilsetting av personale i statlige virksomheter

Jf. [Statens personalhåndbok](#).

Myndigheten til å tilsette virksomhetsleder ligger i Kulturdepartementet. For øvrige stillinger er tilsettingsmyndigheten lagt til virksomhetene (tilsettingsråd/styrer). Unntatt fra dette er likevel virksomheter uten styre/tilsettingsråd. For disse virksomhetene ligger tilsettingsmyndigheten i Kulturdepartementet.

9. Opprettelse og inndragning av stillinger

Den enkelte virksomhet kan selv opprette og inndra stillinger på bestemte vilkår.

9.1 Opprettelse av stillinger

Det kan opprettes stillinger under forutsetning av at:

- virksomheten har budsjettmessig dekning for de lønns- og driftskostnader som tilsettingen medfører innenfor den tildelte budsjettrammen under post 01
- virksomheten kan dekke de lønns- og driftskostnader som tilsettingen medfører innenfor en realistisk forventning om hva driftsbudsjettet vil bli i de påfølgende år
- tilsettingen er i tråd med de føringer/forutsetninger for øvrig som er omtalt i dette tildelingsbrevet
- tilsettingen ligger innenfor rammene av tjenestemannsloven
- det kun nyttes stillingskoder fra gjennomgående lønnsplaner eller egne etatsplaner
- lønsplassering av stillingen behandles i samsvar med hovedtariffavtalens bestemmelser, jf. særlig [hovedtariffavtalens](#) pkt. 2.3.8 om kunngjøring av stilling.

9.2 Omgjøring av besatte stillinger

Jf. [Statens personalhåndbok](#).

Opphevelsen av Bevilgningsreglementets § 10 medfører ingen endringer i hovedtariffavtalens bestemmelser om omgjøring av besatte stillinger (også lederstillinger). Dette skjer som tidligere i årlige sentrale og lokale forhandlinger.

9.3 Inndragning av besatte stillinger

Forutsetningen for å kunne inndra en besatt stilling er at arbeidet faller bort. Vedtak om å inndra en besatt stilling må treffes skriftlig og skal inneholde:

- beskrivelse av stillingens arbeidsoppgaver og status (fast/midlertidig)
- begrunnelse for inndragningen – tas med både i oppsigelsesvedtaket og i underretningen til den tjenestemann som sies opp

Kulturdepartementet skal orienteres om vedtaket.

Det vises ellers til pkt. 3 i [PM 20/97 av 29. september 1997](#), samt reglene i tjenestemannsloven og [Hovedavtalen](#).

9.4 Fullmakter

Opprettelse av lederstillinger på kontorsjefnivå eller høyere, jf. lønnsplanene 90.100, 90.303 og 09.840, og opprettelse av stillinger som forsker, prosjektleder eller utredningsleder, jf. lønnsplanene 90.400, 90.510 og 90.520, skal forelegges Kulturdepartementet.

For virksomheter som er egne forhandlingssteder etter Hovedtariffavtalen i staten skal opprettelse av stillinger som avdelingsdirektør eller høyere forelegges Kulturdepartementet.

10. Lønnsfastsetting av stillinger ved tilsetting

Kulturdepartementet fastsetter lønn for de stillinger der tilsetningsmyndigheten er lagt til Kulturdepartementet.

For øvrige stillinger er lønnsfastsettingen lagt til den enkelte virksomhet, jf. hovedtariffavtalens pkt. 2.3.8.

Særskilte bestemmelser om Kirkemøtets myndighet til å disponere statstilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål

Fastsatt av Kulturdepartementet 4. februar 2015, jf. Regelverk om økonomistyring i staten § 15 første ledd og Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.2.2.1 og 6.2.1.1, jf. pkt. 6.2.1.2.

1. Formål og avgrensning

1.1 Formålet

Målet med rammetilskuddet er at det skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne er kirkelige fellesråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle formålet.

1.2 Avgrensning

Rammetilskuddet kan ikke benyttes til å avlaste kommunene for kommunenes lovpålagte utgiftsoppgaver etter kirkeloven § 15 første ledd bokstavene a-f.

Tilskuddet kan heller ikke benyttes til formål som hører inn under statens ansvar for prestedtjenesten eller til driften av Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene..

2. Kriterier for måloppnåelse

Målet for statens samlede bevilgninger til Den norske kirke er identisk med formålet for rammetilskuddet. Kriteriene for måloppnåelse vil være de samme. Disse er formulert slik:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke
- Den norske kirke skal ha en bredde og oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier

Kirkemøtet skal for tilskuddet utdype og supplere disse kriteriene for måloppnåelse.

3. Tildelingskriterier, herunder beregningsregler

Kirkemøtet skal gi retningslinjer for forvaltningen av rammetilskuddet. Kirkemøtet kan treffe beslutninger om tildeling av statstilskudd, eller gi Kirkerådet slik fullmakt etter de retningslinjer Kirkemøtet har fastsatt, jf. ellers Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3. Kirkemøtet, eller Kirkerådet etter fullmakt fra Kirkemøtet, kan delegere slike beslutninger til bispedømmerådene.

Dersom det er hensiktsmessig å utforme ulike retningslinjer for deler av rammetilskuddet, gjelder Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.2.2.1 tilsvarende.

Kirkemøtets retningslinjer skal forelegges departementet. Det samme gjelder utfyllende retningslinjer gitt av Kirkerådet etter delegasjon fra Kirkemøtet, og bestemmelser om delegering av fullmakter gitt av Kirkemøtet eller Kirkerådet.

4. Oppfølging og kontroll

Kirkemøtet skal gi regler om kontroll med opplysninger som legges til grunn for tildeling av tilskudd og som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. Bestemmelser for økonomistyring i staten pkt. 6.3.8.2. Kirkemøtet kan delegere oppgaven til Kirkerådet.

5. Rapportering

Kirkerådet skal hvert år rapportere til Kirkemøtet og departementet om foregående års anvendelse av tilskuddene, med vekt på måloppnåelse, jf. nr. 2 ovenfor om målekriterier og dessuten Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.6 og 6.3.7.

6. Evaluering

Kirkemøtet skal minst hvert fjerde år foreta en evaluering av tilskuddsordningene. Første evaluering skal legges fram for Kirkemøtet i 2017.

DET KONGELEGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene

Nr.	Vår ref	Dato
H-6/14 /2014	14/5514	20.11..2014

H-6 / 2014 - Rundskriv – fellesføring i tildelingsbrevene for 2015

Formålet med dette rundskrivet er å orientere departementene om fellesføringen som skal legges inn i tildelingsbrevet til samtlige statlige virksomheter for 2015 (jf. Regjeringens behandling). Grunnlaget for fellesføringer som virkemiddel er beskrevet i rundskriv P 2/2009 av 14. mai 2009.

Innledning

Regjeringen ønsker å skape "En enklere hverdag for folk flest", og arbeidet med å identifisere og fjerne tidstyver skal derfor fortsette i 2015. Det kreves innsats og oppmerksomhet over tid dersom vi skal nå målet om en mer effektiv, brukerrettet forvaltning. Erfaringsutveksling og læring på tvers av sektorer er viktig. Internasjonale studier viser at Norge ligger dårligere an enn andre europeiske land når det gjelder å orientere offentlig virksomhet mot brukernes behov.¹

I 2015 skal virksomhetenes arbeid med å redusere «tidstyver» derfor særlig omfatte brukerrettede tiltak.

Fellesføring for 2015: Tidstyver som oppleves av sluttbrukere utenfor staten

Som et svar på fellesføringen for 2014 har statlige virksomheter meldt inn tidstyver som oppstår når de bruker andre statlige virksomheters IKT-løsninger, regelverk, retningslinjer og lignende.

I 2015 skal virksomhetene arbeide med å identifisere og redusere tidstyver som berører sluttbrukere (næringsliv, innbyggere, ideelle organisasjoner, kommuner) - "foran skranken".

Eksempler på slike tidstyver er tungvinte rutiner, at samme opplysninger må oppgis flere ganger, uklart og byråkratisk språk, at flere offentlige virksomheter må kontaktes om samme forhold, osv.

---

¹ Kilde: COCOPS: Coordinating for Cohesion in the Public Sector of the Future – studie av 10 europeiske land som blant annet sammenlikner reformtrender (2011-2014).

Forholdet mellom føringene for 2014 og 2015

Fellesføringen for 2014 var delt i to. I årsrapporten for 2014 skal virksomhetene rapportere om arbeidet for å fjerne tidstyver i egen virksomhet, men også mot sine sluttbrukere. Innen 1. september 2014 skulle de i tillegg foreslå forenkling av regelverk eller prosedyrekrav fastsatt av *andre* som skaper tidstyver for virksomheten.

I høst har virksomhetene meldt inn tidstyver i andre statlige etaters regelverk, IKT-systemer, rutiner mv. Det innrapporterte materialet inneholder viktige brukererfaringer internt i staten. I månedsskiftet november/desember vil KMD sende de ulike departementene en liste over tidstyver som er spilt inn fra andre departementers underliggende virksomheter. Departementene vil da få oversikt over alle tidstyvinns spill på eget område, både fra egen og fra andre sektorer.

De virksomhetene som primært har andre statlige etater som brukere, skal i 2015 følge opp innspillene som har kommet på eget område.

Virksomhetene må selv vurdere hvem som er deres brukere. Også virksomheter som primært yter tjenester til andre statlige organer, kan ha brukere utenfor staten.

Virksomheter med direkte ansvar for sluttbrukere utenfor staten (innbyggere, næringsliv, ideelle organisasjoner og kommuner) kan ta utgangspunkt i innspillene som har kommet inn fra andre deler av staten, men de har også behov for å identifisere og arbeide videre med å fjerne tidstyver «foran skranken». Innspill og klager fra brukere eller brukerundersøkelser kan være aktuelle kilder.

Innmelding og rapportering

A. Innen 1. juni 2015 skal virksomheter med direkte ansvar for sluttbrukere utenfor staten (innbyggere, næringsliv, ideelle organisasjoner og kommuner) melde inn *tidstyver for sluttbrukere*, det vil si rutiner, regelverk, IKT-løsninger eller annet som sluttbrukere utenfor staten opplever som kilder til unødvendig tidsbruk i sin kontakt med virksomheten.

Disse tidstyvene meldes fortrinnsvis inn gjennom Difis innrapporteringsløsning. Løsningen vil være tilgjengelig fra 1. april 2015.

B. I årsrapporten for 2015 skal alle statlige virksomheter beskrive hvordan arbeidet med å fjerne tidstyver følges opp, etter følgende mal:

- *hvilke* tidstyver virksomheten selv har prioritert å fjerne
- *tiltak* for å fjerne utvalgte tidstyver (planlagte, under arbeid og gjennomførte).
- *resultater av arbeidet*. Effektene for brukerne er spesielt interessante.

Departementenes ansvar

Arbeidet med tidstyver skal drøftes på et overordnet nivå i styringsdialogen mellom departement og virksomhet. Departementene har et særlig ansvar for å ta initiativ til og samordne tiltak som krever innsats fra flere statlige virksomheter.

Aktiviteter/tilbud til virksomhetene

Difi vil få en sentral rolle i oppfølgingsarbeidet også i 2015. De skal blant annet legge til rette for læring på tvers av statlige virksomheter, arrangere erfaringssamlinger mv.

Selve fellesføringen

Følgende tekst skal legges inn i virksomhetenes tildelingsbrev for 2015:

”Statlige virksomheter har i 2014 rapportert inn aktiviteter, tiltak, prosedyrer, regelverk m.m. gitt av andre som oppleves som tidstyver i det daglige arbeidet. Regjeringen følger nå opp disse innspillene. Virksomhetene skal også rapportere i årsrapporten for 2014 om sitt arbeid med å forenkle regelverk, bruke klart språk, og forenkle rutiner og ordninger de kan gjøre noe med selv. Dette skal følges opp som et ledd i et kontinuerlig forbedringsarbeid.

I 2015 skal <Virksomheten> prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne. <Virksomheten> skal også vurdere - og eventuelt ta initiativ til - tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

Innen 01.06.2015 skal <virksomheten> melde inn i Difis rapporteringsløsning, eller på annen egnet måte, om brukerrettede tidstyver i egen virksomhet. Virksomhetene skal så i dialog med sitt eierdepartement velge ut brukerrettede tidstyver de selv kan gjøre noe med og igangsette tiltak for å redusere eller fjerne disse. I årsrapporten for 2015 skal det rapporteres på en felles mal om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet, og hvordan det skal arbeides videre med disse. ”

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Asbjørn Seim
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi: SMK og Riksrevisjonen

RETNINGSLINJER FOR ØKONOMIFORVALTNING OG KONTROLL FOR TILSKUDDSMOTTAKERE SOM FÅR TILDELT DRIFTSSTILSKUDD FRA KULTURDEPARTEMENTET I 2015

Fastsatt av Kulturdepartementet 28.11.2014

1. Generelt

Kulturdepartementet vil presisere overfor tilskuddsmottakerne at de ulike lover og forskrifter som gjelder for den enkelte selskapsform, må følges. Vi viser spesielt til [lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper](#) (aksjeloven), [lov av 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser](#) (stiftelsesloven), [lov av 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper](#) (selskapsloven), [lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v.](#) (regnskapsloven), [lov av 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer](#) (revisorloven) og [lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser](#) (anskaffelsesloven) med forskrifter.

2. Styrets, ledelsens og revisors ansvar

Styret/ledelsen plikter å påse at forvaltningen av institusjonen/organisasjonen til enhver tid skjer i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Vi vil spesielt peke på styrets oppgave som det ansvarlige organ for institusjonens/organisasjonens forvaltning. Har institusjonen/organisasjonen en administrerende direktør eller daglig leder, skal denne forestå den daglige ledelse i samsvar med gjeldende lover og forskrifter og etter retningslinjer og pålegg fra styret. Styret har en særskilt plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Denne interne kontrollen kan ikke erstattes av den revisjon som utføres av den eksterne revisor.

Kulturdepartementet vil generelt presisere nødvendigheten av at institusjonen/-organisasjonen har løpende oversikt over den økonomiske situasjon slik at forholdet mellom budsjetterte og faktiske utgifter og inntekter til enhver tid er under kontroll.

Styret/ledelsen har i tillegg en særskilt plikt til å påse at virksomheten drives i samsvar med de forutsetninger for statens tilskudd som er trukket opp i tilskuddsbrevet og i pkt. 3 nedenfor.

Styret/ledelsen plikter å varsle departementet/tilskuddsforvalteren umiddelbart dersom det oppstår vesentlige avvik i forhold til arbeidsbudsjettet eller de forutsetningene som er trukket opp i tilskuddsbrevet.

3. Forutsetninger for tilskudd

Det er en forutsetning for statlig tilskudd at institusjonen/organisasjonen har kontinuerlig drift og kan vise til virksomhet i samsvar med de fastsatte målene. Det er videre en forutsetning at institusjonene følger de lover og regler som gjelder for arbeidslivet.

Institusjonen/organisasjonen vil ikke få ytterligere tilskudd i 2015 til dekning av eventuelle utgifter til driftskreditt eller til dekning av økte utgifter som følge av prisstigning gjennom året eller merutgifter som følge av lønnsoppgjør.

Det gis ikke statlig støtte til gjeldssanering. Et eventuelt årsunderskudd må dekkes gjennom overføringer fra fri egenkapital eller over driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår. I særskilte tilfeller kan det gis anledning til å dekke inn underskudd over en

lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i slike tilfeller skjerpe kravene til institusjonens/organisasjonens økonomistyring og kontroll.

4. Plan for disponering av utgifter og inntekter

Som grunnlag for institusjonens/organisasjonens løpende kontroll med den økonomiske utviklingen forutsettes det at institusjonen/organisasjonen utarbeider et arbeidsbudsjett så snart størrelsen på statstilskuddet er meddelt fra departementet. Arbeidsbudsjettet må inneholde samtlige utgifter og inntekter som forventes i løpet av året samt tilstrekkelig avsetning av midler til fri egenkapital som sikkerhet mot uforutsette kostnads- og inntektssvingninger. Departementet vil spesielt understreke behovet for en realistisk budsjettering av egeninntekter.

Nærmere opplysninger om arbeidsbudsjett blir gitt i budsjetttrundskrivet.

5. Krav til regnskap og regnskapsavleggelse

Institusjoner/organisasjoner som mottar driftstilskudd, skal oversende regnskap til departementet/tilskuddsforvalteren så snart som mulig og senest innen den fristen som er fastsatt i tilskuddsbrevet.

I forbindelse med avleggelsen av årsregnskapet vil vi særlig minne om:

1. Alle offentlige tilskudd skal spesifiseres i regnskapet med beløp og tilskuddsyterens navn. Dette gjelder også fylkeskommunale og kommunale tilskudd.
2. Vesentlige avvik mellom arbeidsbudsjett og regnskap skal kommenteres.
3. Når tilskuddet er kr 400 000 eller høyere skal regnskapet også revideres av statsautorisert eller registrert revisor. Unntatt fra dette kravet er institusjoner/-organisasjoner som benytter kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan.
4. Når regnskapet skal revideres må revisjonsberetningen legges ved regnskapet. Beretningen må være undertegnet.
5. Regnskapet må underskrives av virksomhetens styre/ledelse (gjelder alle tilskuddsmottakere). Beretningen må være undertegnet.

Det kreves ikke at regnskapet er bekreftet av revisor når tilskuddet er under kr 400 000.

6. Regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddsbeløpet, skal oppbevares i henhold til bestemmelsene i regnskapsloven.

6. Protokoll fra generalforsamling

Tilskuddsmottakere som er aksjeselskap med statlig eierandel på 50 pst. eller mer, skal sende underskrevet protokoll fra generalforsamlingen til Kulturdepartementet innen én uke etter at generalforsamlingen er avholdt.

Tilskuddsmottakere som er aksjeselskap med statlig eierandel på mindre enn 50 pst. skal sende underskrevet protokoll fra generalforsamlingen til Kulturdepartementet så snart som mulig etter at generalforsamlingen er avholdt.

7. Departementets kontrolladgang

Departementet viser til det generelle pålegget Stortinget har gitt forvaltningen om å føre kontroll med tilskudd til "offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll", jf. § 10 2.ledd i [Stortingets bevilgningsreglement](#). Bestemmelsen lyder:

"Ved tilskudd eller lån til offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll, skal det tas forbehold om adgang for tilskuddsforvalteren til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene."

8. Tilbakebetaling av tilskudd

Årlige tilskudd gis til det formål og på de premisser som er angitt i tilskuddsbrevet. Eventuelt ubenyttet tilskudd kan benyttes i senere budsjettermin.

Dersom tilskuddsmottaker akkumulerer overskudd over flere år gjennom mindre aktivitetsnivå enn det som er forutsatt ved tildelingen av tilskudd, vil størrelsen på det årlige tilskuddet kunne bli revurdert.

Dersom det i ettertid viser seg at tilskuddet ikke er blitt benyttet til det gitte formålet, kan departementet/tilskuddsforvalter kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt. Dersom tilskuddsmottaker har mottatt tilskudd på bakgrunn av uriktige opplysninger, kan dette i særlige tilfelle rammes av bestemmelsene i straffelovens §§ 270-271.

Ved tilbakebetaling av tilskudd skal midlene overføres til:

Kulturdepartementet, Postboks 8030 Dep, 0030 OSLO
Bankkontonummer: 7694.05.00253

Det må framgå av innbetalingen hvilket kapittel- og postnummer midlene skal godskrives. Melding om tilbakeføring av midler med henvisning til kapittel- og postnummer, må også sendes til Kulturdepartementet.

9. Praktisering av retningslinjene

Departementet forutsetter at institusjonens/organisasjonens revisor blir gjort kjent med disse retningslinjene.

Dersom det oppstår tvil om praktiseringen av retningslinjene, bes departementet/tilskuddsforvalteren kontaktet.

